

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р Симо Леонов Лазаров

за придобиване на научната степен „доктор“ с кандидат

ЦЮЕ ЛЕЙ

по професионално направление 8.3. “Музикално и танцово изкуство” научна специалност “Музикознание и музикално изкуство”

Тема на докторантския труд:

ИЗСЛЕДВАНЕ ВЪРХУ СТИЛОВЕТЕ И ТЕХНИКАТА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ ПРИ ДЖАЗ САКСОФОНА

Цюе Лей следва НМА „Проф. Панчо Владигеров“ от 2015 г. и учи в магистърска програма по специалност „Поп и джаз саксофон“. Владее различните стилове и техниките на изпълнение на класически и джаз саксофон. Изпълнител и преподавател по саксофон. Добре познава класически и джаз произведения за саксофон. Дисертацията му е свързана с техниките на изпълнение и различните музикални стилове в изпълнение на саксофон в джаза, стиловете в класическата музика за саксофон и импровизацията. Дисертационният труд се състои от 185 страници. Съдържа увод, шест глави, заключение, справка за основните приноси, справка за публикациите, свързани с него, библиография с 36 заглавия и 53 нотни примера.

Мотивацията да избере тази тема е докторантът да изследва техниките на изпълнение и да разшири сферата за познаването на саксофона в китайската образователна система. Цюе Лей изследва компонентите, определящи един саксофонист като джазов, анализира ги и установява как един саксофонист би могъл да постигне умения за постигане съвременно ниво на изпълнение. Докторантът изяснява своите концепции посредством изследване на различните техники на изпълнение на саксофон и стиловете, които един саксофонист може да свири. На базата на сравнителния анализ докторантът установява разликите между класическата и джаз музиката за саксофон.

Обект на изследването на настоящата дисертация е участието на саксофона в джаз изпълнението. Постигането на основната задача е да изследва детайлно и установи важните елементи при традициите за джазови изпълнения на саксофон. Целите и резултатите на изследването очертават една пълна картина на поставения проблем. Използваните методи са: исторически подход, анализ и синтез.

Краткият исторически преглед в първа глава разкрива динамично променящата се през годините ситуация на спецификата на използване на саксофона в светлината на променящата се интонационно-звукова обстановка на джазовата музика по света, както и запознаването с разновидностите на саксофона - сопрано саксофон, алт саксофон, тенор саксофон, баритон саксофон . Докторантът споделя и смисълът на джазовото изкуство. Дадени са и биографични данни за изобретателя на саксофона – Адолф Сакс.

Втора глава анализира поотделно техниките на изпълнение в класическата музика и джаза. Анализирани са структурата на музикалната форма, а като пример са взети пасажии от *„Концерт за саксофон в ми-бемол мажор“* на Глазунов. Техниките за изпълнение на саксофон и за класическата и за джаз музиката са обобщени на базата на добър ставнителен анализ, Докторантът обръща внимание на прийоми на свирене и тембърът като носител на цветовете на звука в зависимост от изпълнителската практика. Водеща е творческата инвенция и всеки индивидуален подход към задачата е индивидуален. Докторантът споделя: „Изпълнителят трябва да овладее солидни основни умения и да има научни и строги методи на изпълнение. Това е резултат от дългогодишни упражнения на техниките.“

Като една от основните изследователски линии е проследена историята на създаването на *„Концерт за саксофон в ми-бемол мажор“*. Направения анализ на музикалната структура, подкрепен с нотни примери доказва научния подход на изследването. В тази глава е направен анализ на техниките на изпълнение в *“Малък чардаш”*. Като обобщаващо за придобиването на изпълнителски умения за саксофониста се явява описанието на основни умения при свирене.

Фундаментално сравнение и анализ на класическия и джаз стиловете при изпълненията на саксофон е направено в глава 3. С особена вещина се разглеждат водещите фактори свързани със стила и съдържанието на композицията и възприятието, което прави слушателя по-активен в определянето на идеята и целта на композицията. Представена е широка палитра от стилове, в които саксофона заема подобаващата му се роля.

Докторантът фокусира вниманието към такива примери, при които композиционното и импровизационно начало е с определена отправна посока. Тук се

доказва аналитичния подход на изследваната материя обосновавайки целите и задачите в дисертационния труд.

Стиловете на изпълнение на майсторите саксофонисти от различните течения в джаза е отразен в четвърта глава. Биографичното описание на тези представители-майстори на саксофона идва да покаже, че развивайки функцията на музикалната драматургия като основна и интересна тема, те отвеждат джаза към най-големия му разцвет. В тази глава наред с описанието на биографичните данни на известни саксофонисти отчитайки житейските периоди и периодите на музициране, е отделено място и за специфичния характер на интонационната среда, каквато интонационна среда за публиката е винаги в процес на търсене.

От експозето личи, че музикалната драматургия изцяло произтича от идеите, характера и съдържанието на формата на всички музикални композиции. Заинтригуващ е научния подход, през който минава изграждането на импровизацията и изпълнението на класическите пиеси за саксофон в светлината на иновативната изпълнителска техника, чрез която е възможно да се постигнат интересни звукови нюанси – талива, каквото големите изпълнители – саксофонисти прилагат в своите изпълнения. Това, което придава изследователска тежест е задълбоченото изследване на докторанта в анализа за формирането на специфичните за стиловете и жанровете особености на музикалната форма в изпълняваните композиции.

Пета глава е посветена на импровизацията в джаза. Изпъстрена с много нотни примери тя осветлява същността на импровизацията и особеностите при реализацията ѝ. Музикантът трябва да познава добре стиловите особености, хармоничната структура на пиесата, използваните скали, мелодичните и ритмични ходове. Указани са методи за импровизация на саксофон в джаза. Конкретен анализ е направен на пиесата „*Mohawk*“ на Чарли Паркър като са описани и методи за контрол на тембъра при нейното изпълнение.

Особено важна е шеста глава, в която се прави анализ за овладяването на основните умения при изпълнение. Анализитана е акордовата структура като фундамент за изграждане на импровизационните модели. Разгледани и анализирани са и няколко импровизации, всяка със своята тежест и стил при овладяването на основния ритъм.

Изводът, до който се достига е свързан с емоционалността при изпълнение на джаз със саксофон. Цюе Лей пише „Чарът, изразителността и привлекателността му непрекъснато се повишават, така че той отдавна е в редиците на високото изкуство.”

Петте приноса на настоящия дисертационен труд могат да послужат за подобряването на методологията на преподаването на саксофона и целят да подпомогнат обучителния процес. Докторантът провежда научно базирана методология на изследването чрез комбиниран количествен и качествен метод. Анализират се на голям брой техники и начини за разрешаване на проблеми, свързани с изпълнението са основните приносни моменти. Те са свързани със стандартизирането на методите на обучение на базата на анализа на техниките на изпълнение в класическата и джаз музиката.

Като се има предвид горепосочените аргументи считам, че Цюе Лей изцяло отговаря на изискванията за получаване на образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство” научна специалност “Музикознание и музикално изкуство” по Закона за развитие на академичния състав на Република България и предлагам на почитаемото научно жури тя да му бъде присъдена.

13.11.2021 г.

/проф.д-р Симо Лазаров/